

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Aprilis' 6-dikán 1819.

Német Ország.

A' múlt péntektől fogva sok féle egymástól különböző tudósítások érkeztek Orosz Státustanátsosnak, Kotzebunak gonosz meggyilkoltatásáról. Mi nem határozhatjuk meg, melyik adja a' dolgot legvalóságosabban elő, hanem ide teszünk a' hitelesebbek közzül néhányakat.

A' Karlsruhe-i újságból: — „*Manheim*, Mártzius' 25-dikán. Ezen szempillantásban estvéli 6-todfél órakor oly rettentőség történe itt, a' milyent az idevalók még nem értek. Kotzebut meggyilkolták. Egy ifjú ember, oly szín alatt, hogy meg akarja látogatni, hozzá menván, két döfést tett rajta, mellyek miatt fél óra mulva ki-adta a' lelkét. Az ifjú magát is által verte az utzán ugyan azon törrel, így kiáltván-fel: „Hála Istennek! Végre hajtattott a' dolog!“ — De belőlle nem ment még ki a' lélek. Még él, a' Politzia kezében. A' vendégfogadóban *Henriknek*, Erlangai Theológiát-tanulónak nevezte magát: de úti levelében más neve van.

Manheimből Mártz. 24-dikén: — „Státustanátsos *Kotzebue* nintsen többé, egy ellenséges sors legrettenetesebb módon véget vete néki! Egy, Isteni tudomány-tanuló, *Sand* nevű *Baireuth* mellől *Wunsiedelből* való, szép testű és növésű ifjú, egy igen betsületes és sok gyermekű embernek a' fija, minekutánna az Isteni tudományt Erlangában tanulni kezdette, Tubingában folytatta, 's Jenában elvégezte volna, innét kevés pén-

zel útnak indult, 's ide Manheimba jött, a' Szöllőhegy nevű vendégfogadóba, nem a' maga neve alatt, beszállott, 's a' Kotzebue és Karbach nevű Predikátor szállásaikat megtudakolta. Ezen utolsó jól esmeri az ifjú familiáját Erlangából. Tegnap két versben járt az ifjú a' Kotzebue szállásán, hogy udvaroljon néki, de mind annyiszor elutasított; reggel azért, hogy Kotzebue akkor tudományos munkálkodásaival foglalatoskodott, déltájban pedig azért, hogy Kotzebue 12 óra felé minden nap' kijárni szokott volt. Az ifjú a' hol szállva volt, a' közönséges vendéglő asztalnál ebédlett jó ízűn, 's egy falusi pappal beszélgetett. Öt óra felé ki ment szállásáról. A' Kotzebue szállására több látogatókkal egyszersmind érkezett-meg, 's betsengetvén, 's az aszszonyságokat maga előtt bebotsátván a' folyosóig kíséri. Innét az aszszonyságok a' Státustanátsosné látogató szobájába mennek, az ifjú pedig a' folyosón maradván, magát egy inas által a' Státustanátsosnál bejelenteti. Az inas egy oldalszobába vezetvén az ifjat, mondja, hogy a' Státustanátsos mindjárt megjelenik. Az inas alig távozván-el, Kotzebue benyit, 's a' mint belépik, az ifjú egy nagy handzsárral (törrel) oly döfést tesz' rajta oldal-félt, hogy negyedik oldaltontjánál rontván-be, szívéen 's tüdőjén halálos sebet ejtett. Kotzebue mindjárt elesett, de úgy látszik, hogy védelmezte magát a' gyilkos ellen, minthogy ez velle egygyütt a' földre esett, a' hol még egy második döfést tett a' haldoklón, a' melly, mint

az előbbeni, hasonlóképpen a' tudójén ment által, 's ez is halálos volt. A' segítségre való hívásra, kiáltásra, zuhanásra, 's a' földönfetrengőknek tusakodására az inas oda szaladván, látja, hogy Kotzebue vérben fetreng az ifjúval együtt. Ekkor az aszszonyok is kirohannak oda; megijedvén az ablakon ki-kiáltoznak, hogy az emberek mennyenek segítségül, 's vigyenek seborvost is; az alatt Emmi Kisaszszony 's az inas a' halállal küszködő Kotzebut nagy bajjal más szobába viszik, a' hol nem soká meghalt. Eleintén nem mindjárt gyanították oly hirtelen leendő halálát, minthogy a' testén való veszedelmes sebeit a' nagy zürzavarban nem vették észre, tsak az ábrázatján láttak egy döfést, a' melly gyógyíhatónak látszott. De annál nagyobb elirtódtak, mikor az oldalán vett nagy sebeket a' vért kiomlani szemlélték. Az alatt, hogy a' szerentsétlen familia elszörnyülködve töprénkedett, a' gyilkos felkellyén, 's a' véres handzsárt kezében tartván, a' graditson lement, 's az után így kiáltozott: Az áruló megöletett! a' haza megtartatott! éljen Teutonia! Már ekkor az utzát az ajtó előtt a' lármára öszszefutott sokaság ellepte vala, a' hova a' gyilkos a' házból dühösen kirohadván, szemeit vad tekintettel a' ház' ablakaira, hol az aszszonyok még ekkor is kiabáltak: hogy *gyilkosok! gyilkosok!* felvetvén, 's egygyik kezében a' véres handzsárt másikkban egy papirost tartván, így kiáltott-fel: *Igen is, én vagyok ám a' gyilkos! de minden árulóknak így kell meghalniok!* — Végre térdre esvén, szemeit és kezeit az égre felemelte, és így kiáltott: *Hálát adok néked Istenem, hogy ezen tselekedetet szerentsésen végrehajtanom megengedted!* 's ezen kiáltás után mejjéről a' ruhát kétfelé tépte, 's abba a' kezében lévő tört belé ütötte, 's fél holtan ezen helyen feküdt, addig, hogy

politizai emberek érkezvén Szent Mihály' lovára tették, 's ispotályba vitték. Első megvizsgálásra oly ítéletet tettek felőlle az Orvosok, hogy valami két vagy legfeljebb három hétig élhet, de tovább nem. Vidáman viseli magát; örvend, hogy elkövehette a' mit elkövetett; azt mondja, hogy kötelességét teljesítette. A' papiroson, mellyet, mikor a' handzsárt a' maga mejjébe verte, a' másik kezében tartott, ezen szavak olvastatnak: *Halálos döfés, a' virtus nevében, Kotzebue Augustusért.* A' mejjén egy pántlikát találtak, mellyen az olvastatik, hogy *már két esztendeje, hogy ő magát a' halálra elszánta.* Ma azt mondja, hogy neki meg kellett ölni ezen Német Országgi Orosz Kémet, ki a' Német Tanulóknak igen sok kárt okozott mind írásai, mind pedig az által, hogy őket az Orosz Császárnál elárulta, rossz szinnel festette-le. Hogy jó munkát tett, affelől egészszen meg van győződve. Azt, hogy tselekedetében részes társai volnának, átaljában tagadja. Az Orosz és Pruszszus Ministerek, kik a' *Karlsruhei* Udvarnál vannak, azonnál Stafétákat küldöttek-ez ezen történetről való tudósításokkal a' magok Udvaraikhoz.

Manheimből Mártz. 26-dikán: — „Státustanátsos Kotzebut tegnap reggeli 7 órakor eltemették; sok főemberek kikisérték. A' boldogtalan gyilkosnál tekertsben egy darab papirosat találtak, mellyen igen szépen írva egy proklamatió találtatik *Német Országhoz*, hogy magát tegye szabaddá; hogy a' virtust, szabadságot, 's Egységet állítsa helyre, 's minden árulókat ölön-meg. Volt még egy más írás is nálla, mellyen ezek olvastatnak: *Kotzebue Augustust* illető halálos ítélet, végrehajtatott Mártz. 23-dikán délutáni 6-todfél órakor, a' ... *Universitás* végzése szerént. Ezen írások a' *Nagy Hertzeg*' kezébe küldöttettek. A' gyilkos az ispotály-

ban sokáig érzéketlenül, vagy magánkí-
vül, feküdt. Végre magához jöven nagy
megelégedését jelentette, hogy véghez
vihette, mint mondja, tartozását. Meg-
kérdeztetvén indító okai felől, 's nem
szollhatván, mások segítsége által irás-
ba adott valami *fanaticus* nyilatkozta-
tást a' Kotzebue' vétkéről a' maga bal-
gatag vélekedésével megegyezőleg. —
„Kotzebue Lutheranus vallású ember
volt; 57 osztendőt élt. Hagyott maga
után 13 élő gyermeket, kik közt a' legif-
jabb hat hetes. Azt a' fiját, ki még na-
gyon ifjú lévén, már a' földgolyobisának
körüli evezése által magának nagy hírt
nevet szerzett, minden órán várták ha-
sonló ifjú feleségével apja' meglátására.
Melly szomorú látogatás fog ez lenni!
A' holt test felbontatván egész alkatása oly
egészségesnek találtatott, mint akármelly
fiatal emberé, a' melly szerént nagyon
hosszúra terjedett volna élete. Egy szu-
rás egészen keresztül ment a' szívében.
A' familiája vigasztalhatatlan. Mindenek
nagyon sajnálják esetét. A' gyilkos már
a' szobában is tett volt magán egy dö-
fést, de e' nem volt halálos. Az után,
a' már tudvalévő felkiáltás után, még
pedig csak tsendesesen nyomta-be a' mej-
jébe a' handzsárt a' nyelijig. Az nap' est-
ve oly rosszúl volt, hogy halálát lesték,
de reggelre jobban lett, 's ma már tisztán
beszéli: de hogy megéljen, nem lehet
reménleni. Napjában kétszer kérdezős-
ködnek tőle a' Birák, de ő semmit se
vall egysbet annál: Hogy ő semmi ma-
gános bosszúállást el nem követet!; ma-
gát a' Kotzebue' megölésére, azon bünért,
mellyet ez, Németország ellen elkövetett
rég' eltökéltette; 's hogy czélzását vég-
rehajthatta, nyugott elmével van érette;
az ő tselekedetének senki nem részese,
és őtet erre senki nem nogatta.“ —
Hogy ezen ifjút ezen lépésre elméjének
megbomlása vezérlette volna, nem gon-
dolhatni, mert ezt semmi beszédje, sem-

mi tselekedetei nem mutatják. Nagy meg-
gondolással és fontolással vitte véghez
a' gyilkosságot. Szobályában a' Körner
költeményes könyvét kinyitva találták,
melyből azt hozzák-ki, hogy utoljára,
mikor a' Kotzebue' megölésére kiment,
ezen könyvet olvasgatta. Én (ezt ezen
tudósítás' írója mondja) délben 12 óra-
kor Kotzebuval Concerthalgatáson beszéd-
be eredvén, ő ekképpen szollott: — „Ez
a' nap nékem nagyon örvendetes, azért,
hogy a' fijamtól, a' Világ'-körülevezőjé-
től, levelet vettem, hogy minden órán
meg fog érkezni.“

Még egy más levél a' Badeni vi-
dékekről, Mártz. 27-dikén: — „*Sand*
Fridrik Károly, mint beszéli, ezen
hónap' 9-dikén hagyta oda *Jénát*. Útját
Erlanga felé, a' hol passust vett, 's a'
Ménusi vidékeken *Lorsch* felé folytatta
postán útozását, melly falú öt mért-
földnyire esik Manheimtől. Ott paraszt
kotsit fogadott, 's azzal érkezett-meg
23-dikban délelőtti 10 órakor *Manheim-
ba*. *Henrik* nevű, *Mitau*i születésű,
Erlangai tanulónak adta-ki, 's Kotzebu-
nál is, mint ennek *patriótája* úgy je-
lentette-be magát, 's még azon délig be-
szélni kívánt volna velle, de a' mi meg
nem eshetvén, 's őtet Kotzebue estve fe-
lé 5 és 6 órák közt rendelvén magához,
ő az alatt a' kastélynak megszemlélésére
ment, azután a' szállása' vendéglő házá-
ban ebédelt, 's 5 óráig otthon maradt.
Kotzebunak éppen vendégei lévén a' *Sand*'
odameneletekor, őtet egy oldalszobába
vezették. Mikor Kotzebue oda belépett,
így szollott hozzá *Sand*: Kotzebue Ur-
hoz van-észerentsém? a' melyre Kotzebue
igennel felelvén — *Sand* a' handzsárt
szonnal elő rántotta, 's azzal keresztül
döfte; az után özszekapván tusakodni
kezdtek, 's ekképpen mind ketten a' föld-
re estek, a' hol *Sand* még két döfést
ejtett Kotzebun, egygyet a' dereka alsó
részén, mást az ábrázatján. A' leesőknek

nagy zuhanása 's a' haldoklónak hargése által okoztatott lármára a' familia 's a' vendégek ezen szobába benyitottak — Sand ezeknek, a' meztelen 's véres handsárral elejikke rohant, 's őket megijesztve visszakergetvén, maga a' grádsón le 's az utzára kiszaladott, a' hol hallván, hogy a' házból így kiáltoznak utánna: Gyilkos! fogjátok-meg — ő is így kiáltott: igen is, én gyilkos vagyok, 's ekkor magán két oly dőfést tett, hogy mindjárt érzéketlenül elbukott. Ily állapotban a' város' ispotályába vitték. Másnap' reggelre magához jött és beszélni kezdett: de a' vizsgálódó Biró, hogy a' bünös, életét annál tovább nyujthassa, nagyobbadon csak írásban kér tőlle feleleteket. A' bünös nagy elmébéli tsendességet mutat; tselekedetén éppen nem bánkodik. Azt mondja, hogy *Kotzebunak* meg kellett halni. Az árvaságra jutott familiát azonközben nagyon sajnálja. Sebeiről néhány versben le akarta tépni a' kötöket, melyre nézve meg kellett kötözni a' kezeit. A' gonosz nagyon szép fiú, 's minden utánna való tudakozódások azt mutatják, hogy egész mostanig jól viselte magát. Egyéb említett írásokon kívül a' Kotzebue Héti-leveleinek is meg találták azt a' darabját nálla, a' hol *Fridrich* nevű Berlini esmeretes Satyricusról, szokott éles elmésséggel írván Kotzebue, egyebek közt azt is mondja felőlle, hogy oly goromba és magafejű, mint egy Erlangai Deák. Sand, úgy keresztül szurta az első dőféssel Kotzebut, hogy a' tör' hegyének vége a' hátán ki-ment. A' Manheimből Mártz. 26-dikán indult levelek szerént, Sand nagyon kezdett gyengülni, nem remélték, hogy sokáig élhessen. Néki a' Heidelbergai tanulókkal semmi egygyetértése nem volt; ott se' járt.“ —

„Sand, mint Önkéntvállalkozott, részt vett a' Napoleon ellen való hadakozásban; 's azután egy volt azok között

is, kik a' *Wartburgi* hegyen a' nevezetes 18-dik Oktoberi innep' tüzénél a' Kotzebue' írásait megégették, 's ott beszédeket tartottak.

Déli Amérika.

Limából így irtak Nov. 20-dikan. — „A' Kediksi 2000 emberekből és 8 szállító hajókból álló expeditziónak az insurgensek' kezere lett jutása miatt való ijedség, itt határnélkül való. A' Vice-Király, ki azt reménlte, hogy e' megérkezvén, még egyszer megtámoghatja Chilit, már most csak Perunak megoltalmazhatására fordította minden gondoskodását; melyre nézve oly rendelést küldött minden Kerületekhez, hogy a' nép fogjon fegyvert. Ez az első próbatétel a' népnek felfegyverkeztetésére nézve. De némellyek későnek tartják, annyival is inkább, hogy a' Gen. *Osorio*' szerentsétlenségétől fogva itt minden hadi készületek' dolgában nagy a' fogyatkozás.“

A' Buenos-Ayresi legújabb tudósításokban a' mondatik, hogy Ánglus Lord *Cochrane*, Jan. 25-dikén valósággal megérkezett Chilibe, a' Valparaisói kikötőhelybe.

Spanyol Ország.

A' Londoni *Morning-Chronicle* eképpen szoll: — „Egy fő Ánglus személy, a' ki hathatós szavakkal kikelt a' Spanyolországban folyó iszonyuságok ellen, Madridban elfogattatván, az Ánglus Országlószék már közbenjárói próbát tett, hogy szabadságba helyheztethesse. Minden Ánglus útasnak meg kellene azt gondolni, hogy Spanyolország nem Anglia, 's zabolát tenni szabad nyelvére mindaddig, míg Angliának partjaira ismét vissza nem tette lábait.“

A' Madridi levelek szerént a' sok kedvetlen hírek után egy kedves is érkezett, Kadiksból oda. Ez az, hogy *Jupiter* nevű szállító hajó, melly Havannából ezüstöt és egyéb drágaságokat hozott,

minckutánna Kadikstól nem messze egy prédáló hajóval keményen megverekedvén, ez magát vissza vonta volna, Kadikba szerentsésen bevezett. A' *Jupiter* 15 elesett vagy megsebesedett, de a' prédáló hajó is sok embert vesztett, 's az utolsó is jól megrongyolva tért vissza.

Londoni levelek erőssítik, hogy az Anglus Országlószéknek a' Spanyollal való egygyezése szerint, nem soká egy Anglus fregát fogja útját Vera-Cruz felé venni, hogy a' Spanyol Országlószék' számára Meksikóból oda szállított pénz, melyet a' tengeri prédálóktól való méltó félelem miatt nem mernek útnak indítani, onnét hozza-el Európába. — A' *Statesman* nevű ugyantsak Londoni újság ellenben azt jegyzi-meg erre a' cikkelyre, valamint szintén arra is, hogy a' Spanyol seregeknek Amérikába lejendő elszállítatásokra, Anglus, Bélgá, Frantzia, Portugallus 's egyéb idegen hajók fognának fordittatni, hogy az Amériikai Independens Országlószékek ezen idegen hajókat nem csak hogy meg nem fogják *neutralitásoknak* esmerni, hanem az ezen hajókon találtatandó Anglus, Frantzia 's minden idegen emberekkel úgy fognak bánni, mint a' Spanyol Udvar kihirdettette, hogy mind azokkal az idegekkel bánni fog, a' kik vagy az Independens seregek között, vagy pedig ezeknek hadi készületeket szállítván, a' Királyi seregeknek kezekre kerülnek.

Frantzia Ország.

Az Ultrákon megesett a' nagy tsapás a' Követek' kamarájában, hol a' *Barthelemy* jóvállása, melyet a' Pairkamara oly nagy győzedelemmel, 's a' nemzet' ijedségére megerőssített vala, hasonló nagy győzedelemmel 's a' nemzet nagy részének megnyugtatóására Mártz. 23-ikán vissza vettetett. Melly nagyon iparkodtak itt minden részek azon, hogy kiki a' másikon győzedelmeskedhessék, megtettik eléggé csak a' következő néhány kör-

nyúlállásokból is: — *Párisban* 244 Követek lévén jelen, ezen ülésből egy is ki nem maradt, azért, hogy valamelyik résznek vagy egy voksa el ne vesszen. A' Ministeri rész és a' Liberálisok egymással, az Ultraroyalisták pedig a' Lainéistákkal, hasonlóképpen öszszetsatolták magokat: és végre úgy ütött-ki a' dolog, hogy azoknak száma ezeket 56-tal haláúta felyül. Egy *Martin* nevű Képviselő, a' ki betegsége miatt már régen feléje se' ment a' Követek' kamarájának, ekkor megjelent ám, és oly beszédet tartott a' Barthelemy jóvállása ellen, hogy nagy megelegetést nyert velle minden Nem-Ultra részeknél. Minthogy 244 Képviselők voltak jelen a' voksoláson, arra, hogy a' Barthelemy' jóvállása visszavettessék, mint tsupa (absoluta) többség, tsak 123 vokok kivántattak, pedig 56 találtatott, az az: 244-gyen lévén a' vokok, 150-nen ellenzették a' jóvállást, és tsak 94-gyen fogták pártját. — Nagyon nevezetes volt ezen utolsók között Ex-Minister *Lainé*, azért, hogy mikor Minister-ré lett, ő volt azon Választási törvénynek szerzője, melynek most az Ultrákkal egygyütt ő is megváltoztatásán iparkodott, 's a' mellyért is őtet némelly elmés Frantziák mai *Agameunonnak* nevezik, azon hasonlatosságért, hogy önnön gyermekét fel akarja áldozni.

A' *Barthelemy* jóvállása ellen 900 kérelmek jöttek be a' Követek' kamarájához, hogy azt valamiképpen meg ne találja erőssíteni. Mostanság egy tárgy se' okozott oly heves vetélkedéseket mind két kamarákban, mint ez. A' Követek' kamarájának ülését is félbe szakasztani kényszerítette egyszer az Elölülő az ezen tárgy felett támadott nagy veszekedés miatt.

Párisban közönségesen beszélnek, hogy Hertzeg *Talleyrand*, kit a' Párisi levelek a' mostani Ultra-mozgások' fő elintézőjének lenni erőssítenek, nem-kért engedelmet nyert a' Királytól, hogy egés-

ségének helyreállítására útozzék-el Párisból *Valenszaybe*.

Azon Frantzia várakba, mellyek a' Szövetséges seregeknek ott létek miatt minden hadi készületeiktől kiüresítették vala, 300 ágyut küldött a' hadi Minister, 500 elromlott ágyuk eránt pedig oly rendelést tett, hogy Straszburgba szállítsák és újakat öntsenek belőlök.

A' Persa Fő Követ az Udvari rendtartások' dolgában gántoskodván, Párisban nem kapott audientziát, melyre nézve 24 óra múlva tovább indulni szándékozott onnét London felé.

Nismes városában alig tsendesedett vala el a' Mártz. 7, 8, és 9-dik napjain folyt láрма; 14-dikben sokkal mérgesebben ütött-ki; egy tisztet a' nép megbántván, abból a' kortsmákon a' nép és katonaság közt verekedések támadtak, úgy hogy a' Kommandáns Gen. Pange lármát doboltatni, 's az örző sereget fegyveresen kiállítani jónak találta. Nagy bajjal lehetett a' tsendességet helyreállítani; három ember terhes sebet kapott; 20-szan elfogattattak.

U t o l s ó J e g y z é s .

A' legújabb tudósítás *Kotzebunak* gyilkosáról Mártzius' 26-dikának reggeléjig terjed. Akkor úgy látszott, hogy ötöt a' fene minden óránt ki fogja végezni az élethől.

B é t s .

A' Florentziai legújabb úgymint Mártz. 26-dikán indult levelek szerént, Császár és Császárné ö Felsőgek 's a' Cs. Felsőges Háznak minden ott lévő tagjai kivánt jó egészségben voltak. — Az ö Cs. K. Apost. Felsőge külső dolgokra ügyelő Ministere Metternich ö Hertzegsége, 26-dikban reggel útnak indult *Pisaa* 's *Livornon* által Roma felé, a' hova a' Cs. Felsőgek 29-dikben szándékoztak útnak indulni.

Vasárnap', úgymint Mártz. 21-dikén

az első innep tartatott azon kettők között, mellyeket a' Toskánai Nagy Hertzeg ö Cs. Kir. Fő Hertzegsége, Felsőges rokonai' otlléteknek megtiszteltetésekre rendelt. Az innepi pompák egy ily ditső alkalmatossághoz illő jótéteményen kezdődtek, melly a' volt, hogy a' városban és annak külső városaiban találtató szegény hajadonok közzül 255-nek menyaszszonyi ajándékok adattattak Sorsvonás által. Estve tűzjáték és nagy világosítások voltak; azt az Ö-kastélyból nézte a' Fels. Cs. Familia, a' városi világosításoknak megszemlélésére pedig, nagyon szép tavaszi nap lévén, gyalog sétáltak az örvendező sokaság közt a' Felsőgek's a' hozzájoktartozók. — Az ezt megelőzőtt napon, 20-dikban, a' Florentziai Udvarnál lévő Cs. Kir. Követ és telyes hatalmú Minister Gróf Apponyi ö Nagy Méltósága adott a' maga Udvarában fényes innepet, mellyet az egész Császári Felsőges Udvar megtisztelt jelenlétével, 's végre nagy meglelégedéssel tért vissza onnét, mellyet Császár ö Felsőge kegyesen kinyilatkoztatni méltóztatott a' Gazdának. A' Gazdaaszszony, tudniillik a' Grófné, és Lante Hertzegné, ének-léssek által gyönyörködtették a' Felsőges Vendégeket.

* * *

B é t s b e n ezen Utasítás szerént:
Im Verlage in der Renngasse im Klosterneuburger-Hof Nro. 158. im 3ten Stock. találatnak a' következő könyvek:

Danielis Tobens Canonici Reg. Later. Claustro-Neoburgensis Praepositi ad B. M. V. de Adony:

1. Paraphrasis Psalmorum cum notis, pro 6 fl.
2. Institutionum Theologiae moralis Partes tres usui examinandorum procurae animarum elucubratae, pro 6 fl.
3. Commentarius in Novum testamentum secundae editionis multum ad-auctae pro 16 fl.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Fő Méltóságú, és Fő Tisztelendő Schwarzenberg Ernest János Ferencz Hertzeg Győri Püspök, Koloniai, Salzburgi, Paszszauai, 's Leodiai Kanonok, Mártzius' 24-dikén reggel 10 órakor a' Hiveknek öröme, alattvalóinak, a' városi Polgárságnak, 's a' Nemességnek tisztelkedései között pompás bemenetelt tartott az ő Püspöki székebe, a' midőn a' fő templomnál leszállván az egyházi rendtartás szerént fogadtatott, köszöntéssel tiszteltetett, 's beiktattatott, melynek Te Deum tartással, 's ezer meg ezer éljen kiáltással, ágyú dörgéssel és Salve lövéssel lett vége.

A' Praepost széke üres lévén, Fő Tisztelendő Felső-Büki Nagy Imre Ur Boldogfalvi Apátur, és a' Győri Káptalannak Lectora volt a' Beiktató, a' ki szép köszöntő beszédet mondott; azután ezt maga ő Herczagsége felváltván két árkusra írott szivrehajtó beköszöntést, 's intést tett az Egyháziakhoz, melly egy álló óráig tartott. Azután ő Nagysága Gróf Zichy F. Administrator Ur a' Ns. Vármegye Deputatióját ő Herczagsége eléjébe vezetvén, a' szobájában Györgyi Vice-Ispány Ur újra megköszöntötte egy árkusra írott szép dicséretekkel, mellyekre ő Herczagsége is azonnal rövideden, de fontossan válaszolt. — Végre a' városban két asztalnál; a' Benedictinusoknál, és a' Bárán Vendégfogadóban minden Renden 's Religión lévőket Herczegi módra megvendégeit. Minckelötte pedig maga a' Vendégeivel ebédhez ült volna, Etting Generalissal, ifjú Schwarzenberg Herczeggel, 's azokkal kik ötöt Bétsből lekésérték, mind a' Benedictinusokhoz, mind a' Báránba elmenvén, és ott ő Felségének, 's többeknek, úgy a' Vendégeknek egészségeért is egy egy pohár Bort egész nyájassággal kiivott. Este

pedig az Illuminatziót kotsin a' város utzáin keresztül össze járta 's vizsgálta, és az azokban kijelentett szives örvendezésen az ő nemes lelke megindulván, szeméi szüntelen öröm könnyekben lebegtek.

Nagy Méltóságú Verhovác Maximián Zágrábi Püspök ő Exc.ja számtalan jó tetteit most azzal tetézte, hogy Zágrábban Januariusban az Irgalmas Barátoknak több Betegek' gyámolítására Pengő Pénzben 10,000 forintot ajándékozott, 's ez által örökös Fundatiót szerezvén jótévőségét elmulthatatlanná tette, 's a' sanyarkodó betegek állapotját megkönnyebbitette.

Nagy érdemü Péchujfalui Péchy Mihály Generál-Major Ur, életének 65-dik esztendejében Erdélyben a' Kövári Kerületben Fejérszék nevü városban Februarius' 12-dikén meghalt.

Magyarország' Kommandirozó Generalisa Ferdinandus K. Fő Hertzeg, Budáról Mártz. 29-dikén elútozott. Elébb néhány katona tsapatokkal mustrát tartalván, azután Olasz Ország felé folytatja útját.

Báró Perényi Károly Ur ő Nagysága, Esztergomi Kanonok és Felszentelt Püspök 's a' Septemviralis Királyi Tábla Assessora, Conventziós pénzben 1000 Forintokból álló tőkepénzbéli fundatzió eránt tett ajánlást az Austriai Cs. K. Invalidusok' számára, melly hazafiui ajánlást Császár és Király ő F.ge nagy meglepéddel fogadni méltóztatott, 's az Udvari Hadi Cancellaria az Invalidusok nevében ugyan azért szives köszönetet tétet.

T u d ó s í t á s

Arendálni kívánó Mezeigazdákhöz.

Pest-Vármegyében, Pesthez 6, a' Dunához 1 óránnyira, Latzháza, Dömöd, Kun-Sz. Miklós, Urbő és Szunyog között fekvő Apai Pusztán, a' Postaút-

ban, találtak az itt következő, most mindjárt árendába-adható haszónvételek, ugymint: —

1.) Jóféle fekete Szántóföldek, kinek mennyi kell, 20, 50, 100, 's több száz hólanként, mind egy helyen és egy darabban: nem különben kaszállórétek, ugyanott, — 1 vagy több esztendőkre.

2.) Dohánytermesztő Kertészeknek, a' kik ehhez a' Gazdasághoz jól értenek, ha 50 vagy 100 Familia lenne is egy társaságban, adatik dohány alá elegendő jóféle fekete-homok-föld; azonkívül, 3-4 darab igás, és 5-6 darab rédeg marhájokra, 's magok' élelmekre is kapnak szántóföldet, kaszállót és legelőt. Föld vagy vályogházakat építhetnek, jó és bátorságos helyen; melyhez az Uraság elegendő nádat ad. — Minden dohányyokat, minden időben megveszi az Uraság, folyó árán.

3.) Téli-nyári tartásra, tágas mezőre és jó szénára, vétetnek - fel 3 vagy 4 ezerig való Juhok, egyedül Legelőre pedig, Ménes, Gulya, 6-7 száz darabig: ismét külön a' hízóra, a' Gőbolyjárásra, 3-4 száz darabig való Gőboly. — A' Juhok' árendája alku szerint határozódhatik-meg; és ha széna helyett, kaszállórért kívántatna, hogy a' juhtartás annál-éltsőbbra kerülhessen, a' Kiadónak mindegy. — A' Fűbér, késő őszig, 1 lótol vagy szarvasmarhától 6 forint; idei tsikótól 's ilyen borjútól 2 forint. — A' Gőboly-járáson, melynek nagy részét, különben kaszálni lehetne, 1 darab sőrétől 9 for. A' Gőbolyt (valamint a' rédeg-marhákat is) lehet változtatni egész késő-őszig, azonegy kötés mellett, hogy a' taxa, első változtatáskor mind lefizetődjön.

4.) Árendába adatik a' Pusztai Vadászat és Madarászat, 8 ezer egynéhány száz hólndnyi térségen, Sz. György-napjától fogva, egy vagy több esztendőkre. Tüzek, Vad-lúd, Rétze, és más vízi madár' száma, temérdek. A' ki a' Vadászatért, szóval vagy levél által legtöbbet ígér, azé lesz: fenn-tartván magának a' Kiadó, a' saját szükségére-való Madarászat' szabadságát.

A' kinek árendáló szándéka volna, jelentheti akaratját Tek. Kísszántói Pethé Ferentz Táblabíró Úrnál, Pesten: a' Fűbérre-nézve pedig, a' Pusztán is, a' Tsárdásnál, a' ki egyszersmind Gazdahivatalt is visel. — Minden darab marha, melyről annak Gazdája, a' Pusztá' mostani birtokosságától engedelem-tzédulát nem mutathat, — akarmely órában, nappal vagy éjjel találtasson az ilyen bitang marha a' Pusztán, — Contraband. — Két Gőbolyös, egy Tsikós 2 bojtárral, 1 Gulyás is 2 bojtárral állítatott-fel: mindazáltal, ha valamely Helység vagy Uraság 100 darab nagy marhát küldene az Apai Pusztára; tartozik legalább egy megbízott tselédjét azokkal ott tartani.

* * *

A' Pusztá' Lakosi lesznek: Maga az Árendás-birtokos, 1 Ispány, 1 Gazda, 1 Vadász, 3 vagy 4 Tsössz, a' Gazdasághoz és nyájjakhoz tartozó minden Tseléddek, 12 paraszt-dolgos Praktikáns, és a' Dohány-Kertészek.

Szükség volna egy hűséges derék Pusztai Ispányra is, a' ki a' maga árnyékától meg nem ijed, 's jó Gazda keze alatt, a' kitől eleget tanulhat, szolgálni szeretne.

S z á z forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
 Aprilis' 2-dikán $247\frac{1}{3}$ — 3-dikán $247\frac{1}{2}$ — 5-dikén $247\frac{1}{2}$ — forintot.

* * *

A' Marhahusnak fontja, Bétsben, Aprilisre, 17 krajtzárra határoztatott.